

aggraveze problemele financiare cu care se confruntă statul. Din păcate, această situație nu se înfrunghie doar în America Latină...

Pentru a reuși să fie implementată și acceptată în țări extrem de sensibile la orice li se pare că le-ar atinge suveranitatea, autorul apreciază că este necesar un proces îndelungat de convingere, de schimbare a mentalităților, de înțelegere exactă a acestui proces, de prezentare a rezultatelor obținute în alte părți. Deciziile spectaculoase, imediate, n-ar face decât să ducă la rezultate opuse.

David Osterfeld* prezintă o perspectivă interesantă asupra situației alimentare a lumii, mult mai bună decât se credea. Multe țări și-au rezolvat problemele de aprovizionare a populației și au devenit chiar exportatoare de produse agricole.

În China post-maoistă introducerea reformelor orientate către economia de piață în agricultură au determinat o creștere spectaculoasă a producției agricole. India, abandonând controlul prețurilor, și-a dublat în 10 ani producția de carne și a început să o exporte. Țările Europei de Vest, S.U.A., Japonia, Taiwan, Filipine sînt confruntate cu probleme serioase ale surplusului de hrană.

În acest interval însă, țările Europei de Est și o parte din cele africane unde se aplică modelul socialist, se confruntă cu scăderea producției agricole, cu dificultăți de aprovizionare. Înainte de 1917, Rusia era cel mai mare exportator de cereale. Colectivizarea din 1920—1930 a fost urmată de scăderea dramatică a producției, între 5 și 10 milioane de oameni murind de foame. Astăzi, U.R.S.S. este cel mai mare importator de cereale din lume, în pofida investițiilor masive făcute în sectorul agriculturii.

Măsuri de stimulare a fermierilor din Zambia, Ghana, Togo, Nigeria, Camerun ș.a. urmate de abolirea prețurilor controlate, au dus la dublarea sau chiar triplarea producției la anumite produse.

Concluzia autorului este categorică: pentru redresarea agriculturii, este necesară abandonarea politicii dusă pînă acum în atîtea țări, politică al cărei rezultat a fost scăderea dramatică a producției agricole și înlocuirea ei cu legile pieței, cu stimularea directă a celor care lucrează pămîntul, cu acordarea de largi inițiative oamenilor.

Din toate acestea, vor avea de cîștigat și statul și populația. Este un truism atît de evident încît uneori îți este jenă să-l mai pomenesti, dar istoria atît de zbuciumată — inclusiv a țării noastre — din ultimii ani demonstrează că există atîta inerție la anumite nivele ale puterii încît repetarea pînă la saturație a unor adevăruri evidente nu face decât că, eventual, să găsească pe cineva dispus să le accepte.

Dinu Tencovei

„Population” 44e année, juillet—octobre, 1989, numéros 4—5

Și acest număr al revistei Institutului Național de Studii Demografice din Franța se remarcă prin tematica variată ce depășește cu mult aria de interes strict demografic și prin rigurozitatea analizei datelor statistice privind evoluția populației. Ne putem face o imagine despre preocupările sociologice ale specialiștilor cu contribuții în numărul dublu (4—5) al revistei, semnalînd că Philippe Collomb analizînd raportul dintre tranziția demografică și tranziția alimentară ajunge la concluzia că scăderea fecundității și a natalității pe plan mondial este acompaniată de reducerea ponderii cerealelor, ca și de diversificarea și sporirea proporției proteinelor animale în rația medie alimentară (tranziția alimentară). În același sens, al transdisciplinarității, Jean-Louis Rallu studiază mortalitatea piloților de formula 1 în intervalul 1950—1988, ajungînd la concluzia că, deși securitatea în cursele auto pentru Marele Premiu s-a îmbunătățit considerabil după 1980, mortalitatea piloților de formula 1 a rămas de 30 de ori mai ridicată decât mortalitatea prin accidente rutiere a ansamblului populației masculine și de 15 ori mai mare decât mortalitatea generală. Autorul consideră că, dată fiind sporirea mortalității piloților odată cu vîrsta, aceasta se poate explica prin diminuarea aptitudinilor de conducere auto concomitent cu înaintarea în vîrstă. La rîndul său, Claude Lévy identifică o serie de regularități în producerea traumatismelor craniene grave (cei mai expuși fiind subiecții de sex masculin, tineri), precum și factorii favorabili și defavorizanți ai evoluției victimelor (pe care le grupează în: pietoni, automobilisti, conducători pe două roți, accidentați în afara căilor publice).

* *Hope for the World Food Situation*

Tabelul 1

Populația, nașteri și decese

	Populația la ultimul recensământ		Populația la 1 ian.				Nașteri (în mii)		Decese (mii)	
	Data	Efectiv	1988	1989p	1987	1988p	1987	1988p	1987	1988p
1. Albania	2/X/80	1.626,3	3.143,0	—	79,7	—	17,1	—	—	—
2. Austria	12/V/81	7.555,3	7.586,4	7.602,4	86,5	88,1	84,9	83,3	—	—
3. Belgia	1/III/81	9.848,6	9.875,7	9.891,0	117,4	—	105,6	—	—	—
4. Bulgaria	4/X/85	8.948,4	8.976,3	—	115,6	—	107,9	—	—	—
5. Cehoslovacia	1/XI/80	15.283,1	15.587,3	—	214,5	216,0	179,0	178,0	—	—
6. Danemarca	1/V/81	5.129,0	5.129,8	5.129,8	56,2	58,9	58,1	59,0	—	—
7. Elveția	2/XII/80	6.366,0	6.509,0	—	76,3	76,5	60,1	59,5	—	—
8. Finlanda	1/XI/80	4.798,0	4.939,0	4.955,0	60,0	—	48,1	—	—	—
9. Franța	4/III/82	54.295,6	55.996,3	55.996,3	767,8	770,0	527,4	524,0	—	—
10. Germania Fed.	25/V/87	61.077,0	—	—	642,0	673,9	684,7	684,7	—	—
11. Germania Dem.	31/XII/81	16.705,6	16.661,4	16.674,6	226,0	215,7	213,9	213,1	—	—
12. Grecia	5/IV/81	9.740,3	10.000,0	10.006,0	105,9	—	95,2	—	—	—
13. Irlanda	5/IV/81	3.440,4	3.593,3	3.522,0	58,9	—	31,2	—	—	—
14. Islanda	1/XII/70	204,9	246,0	—	4,2	—	1,7	—	—	—
15. Italia	25/X/81	56.556,9	57.399,0	57.505,0	560,3	568,3	535,0	536,7	—	—
16. Iugoslavia	31/III/81	22.424,7	23.559,0	—	359,3	353,3	214,7	212,0	—	—
17. Luxemburg	31/III/81	364,6	372,1	377,0	4,2	4,6	4,0	3,8	—	—
18. Malta	26/XI/67	315,8	345,6	349,0	5,3	5,5	2,9	2,7	—	—
19. Marea Britanie	5/IV/81	55.089,0	57.016,9	57.158,0	775,6	787,6	644,3	649,2	—	—
20. Norvegia	1/XI/80	4.091,1	4198,6	—	54,0	—	45,0	45,0	—	—
21. Olanda	28/II/71	13.060,1	14.714,6	14.804,3	186,7	—	122,2	124,1	—	—
22. Portugalia	16/III/81	9.833,0	10.304,0	10.304,0	132,2	—	95,4	—	—	—
23. Polonia	7/XII/78	35.061,5	37.764,0	37.775,0	605,5	587,7	378,4	370,8	—	—
24. România	5/I/77	21.559,9	23.048,0 ³	—	358,8	—	246,7 ²	—	—	—
25. Spania	1/III/81	37.682,4	38.914,0	39.078,0	434,5 ¹	—	306,5 ¹	—	—	—
26. Suedia	8/IX/80	8.320,4	8.414,1	8.458,9	104,7	112,0	93,3	96,7	—	—
27. Ungaria	1/V/80	10.709,5	10.604,4	10.590,0	125,8	124,3	142,6	139,1	—	—
28. U.R.S.S.	12/I/89	286,717,0	—	—	5605,0	—	2807,0	—	—	—
29. U.S.A.	1/IV/80	226.504,8	244.712,0	247.117,0	3829,0	3913,0	—	2171,0	—	—
30. Japonia	1/X/80	117.060,4	122.782,9	—	1322,1	—	785,7	—	—	—

2—1985

3—30 iunie

p. provizoriu

1—1986

Tabelul 2

Rata brută de natalitate, de mortalitate (pentru 1 000 de locuitori) și de mortalitate infantilă
(pentru 1 000 născuți vii)

	NATALITATE							Mortalitate		Mortalitate infantilă	
	1985	1986	1987	1988p	1987	1988p	1987	1988p	1987	1988p	
	1. Albania	26,2	25,3	25,9	—	5,6	—	28,2	—	—	—
2. Austria	11,6	11,5	11,4	11,6	11,2	11,0	9,8	11,0	9,8	—	
3. Belgia	11,6	11,9	11,8	12,1	10,6	10,6	9,7	10,6	9,7	—	
4. Bulgaria	13,3	13,4	12,9	—	12,0	—	15,0	—	15,0	—	
5. Cehoslovacia	14,6	14,2	13,8	13,8	11,5	11,4	13,1	11,4	13,1	11,9	
6. Danemarca	10,5	10,8	11,0	11,5	11,3	11,5	8,3	11,5	8,3	8,1	
7. Elveția	11,5	11,7	11,7	12,3	9,1	9,2	6,8	9,2	6,8	—	
8. Finlanda	12,8	12,3	12,0	12,8	9,7	9,9	5,8 ¹	9,9	5,8 ¹	—	
9. Franța	13,9	14,1	13,8	13,8	9,5	9,4	7,8	9,4	7,8	7,7	
10. Germania Federală	9,6	10,2	10,5	11,1	11,2	11,2	8,3	11,2	8,3	8,2	
11. Germania Democrată	13,7	13,4	13,6	12,9	12,9	9,1	12,6	9,1	12,6	11,0	
12. Grecia	11,7	11,3	10,6	10,8	8,8	8,9	7,4	8,9	7,4	—	
13. Irlanda	17,5	17,3	16,6	15,4	7,0	—	7,2	—	7,2	—	
14. Islanda	16,0	16,0	17,1	—	9,3	9,4	10,1	9,4	10,1	9,5	
15. Italia	10,3	9,8	9,8	10,1	9,2	9,0	25,4	9,0	25,4	24,8	
16. Jugoslavia	15,9	15,5	15,3	15,0	—	—	—	—	—	—	

Tabelul 2 (continuare)

	NATALITATE								Mortalitate			Mortalitate infantilă	
	1985	1986	1987	1988p	1987	1988p	1987	1988p	1987	1988p	1987	1988p	
	17. Luxemburg	11,2	11,7	11,5	12,4	10,8	10,3	10,8	10,3	9,4	8,7	9,4	8,7
18. Malta	16,8	15,8	15,6	15,8	8,6	7,8	8,6	7,8	7,3	7,9	7,3	7,9	
19. Marea Britanie	13,3	13,3	13,6	13,8	11,2	11,4	11,2	11,4	9,1	9,0	9,1	9,0	
20. Norvegia	12,3	12,6	12,9	13,7	10,7	10,7	10,7	10,7	8,4	—	8,4	—	
21. Olanda	12,3	12,7	12,7	12,6	8,3	8,4	8,3	8,4	7,6	7,6	7,6	7,6	
22. Portugalia	12,8	12,4	12,9	11,9	9,3	9,6	9,3	9,6	13,3	—	13,3	—	
23. Polonia	18,2	16,9	16,1	15,5	10,0	9,8	10,0	9,8	18,2	16,2	18,2	16,2	
24. România	15,8	—	—	—	10,9 ²	—	10,9 ²	—	25,0 ²	—	25,0 ²	—	
25. Spania	11,7	11,2	10,8	—	8,0	—	8,0	—	9,0	—	9,0	—	
26. Suedia	11,8	12,2	12,5	13,3	11,1	11,5	11,1	11,5	6,1	5,8	6,1	5,8	
27. Ungaria	12,2	12,1	11,9	11,7	13,4	13,1	13,4	13,1	17,3	15,8	17,3	15,8	
28. URSS	19,4	20,0	19,8	—	9,9	—	9,9	—	25,1	—	25,1	—	
29. SUA =	15,7	15,5	15,7	15,9	8,7	8,8	8,7	8,8	10,3	9,9	10,3	9,9	
30. Japonia	12,0	11,4	11,1	—	6,2	—	6,2	—	5,0	—	5,0	—	

p — provizoriu

1 — 1986

2 — 1985

„Population”, nr. 4—5, 1989, p. 917

Tabelul 3

Indicatori sintetici de fecunditate (nr, mediu de născuți vii pentru o femeie)

	1965	1970	1975	1980	1984	1985	1986	1987	1988
1. Albania									
2. Austria	2,70	2,29	1,83	1,65	1,52	1,47	1,45	1,43	—
3. Belgia	2,60	2,24	1,73	1,69	1,53	1,49	1,53	1,54	1,56
4. Bulgaria	2,07	2,18	2,23	2,05	1,99	1,95	1,99	1,96	—
5. Cehoslovacia	2,37	2,07	2,43	2,16	2,07	2,07	2,03	—	—
6. Danemarca	2,61	1,95	1,92	1,55	1,40	1,45	1,48	1,50	—
7. Elveția	2,61	2,10	1,61	1,55	1,53	1,51	1,53	1,51	—
8. Finlanda	2,47	1,83	1,68	1,63	1,70	1,64	1,60	—	—
9. Franța	2,84	2,47	1,93	1,95	1,81	1,82	1,84	1,82	1,82
10. Germania Federală	2,51	1,99	1,45	1,45	1,24	1,28	1,36	1,38	1,40
11. Germania Democrată	2,48	2,19	1,54	1,94	1,76	1,70	1,74	1,76	—
12. Grecia	2,32	2,43	2,33	2,21	1,82	—	—	—	—
13. Irlanda	4,03	3,87	3,41	3,23	2,54	2,49	2,43	2,34	2,17
14. Islanda	3,71	2,79	2,65	2,48	2,08	1,93	1,93	2,07	—
15. Italia	2,55	2,37	2,19	1,66	1,46	1,41	1,32	1,31	1,33
16. Iugoslavia	2,71	2,29	2,27	2,13	2,11	2,05	2,01	—	—
17. Luxemburg	2,41	1,96	1,63	1,51	1,42	1,38	1,44	1,41	—
18. Malta									
19. Marea Britanie	2,83	2,45	1,81	1,89	1,77	1,80	1,78	1,82	1,83
20. Norvegia	2,93	2,50	1,98	1,72	1,66	1,68	1,71	1,75	—
21. Olanda	3,04	2,58	1,66	1,60	1,49	1,51	1,55	1,56	1,54
22. Portugalia	2,07	2,62	2,57	2,22	1,89	1,71	—	—	—
23. Polonia	2,52	2,20	2,27	2,26	2,37	2,33	—	—	—
24. România	1,91	2,89	2,60	2,43	—	—	—	—	—
25. Spania	2,97	2,87	2,80	2,20	1,65	1,61	1,53	—	—
26. Suedia	2,42	1,92	1,77	1,68	1,65	1,73	1,79	1,84	—
27. Ungaria	1,82	1,98	2,35	1,91	1,74	1,83	1,84	1,82	—
28. URSS	2,46	2,39	2,41	2,26	2,40	2,40	2,46	2,53	—
29. SUA	2,91	2,48	1,77	1,82	1,81	1,84	1,77	—	—
30. Japonia	2,14	2,13	1,91	1,75	1,80	1,76	—	—	—

„Population”, nr. 4—5, 1989, p. 918

Tabelul 4

Indicii sintetici de nupțialitate a celibatarilor (nr. mediu de prime căsătorii pentru 1 000 persoane de fiecare sex)

		1965	1970	1975	1980	1984	1985	1986	1987
1. Albania	M								
	F								
2. Austria	M	923	854	731	690	630	590	607	1058
	F	994	913	751	675	621	599	609	1073
3. Belgia	M	992	966	854	746	—	—	—	—
	F	1002	981	888	775	—	—	—	—
4. Bulgaria	M	951	963	969	923	856	984	902	—
	F	893	976	1010	981	913	939	930	—
5. Cehoslovacia	M	965	918	927	796	869	856	858	—
	F	901	906	970	892	931	921	923	—
6. Danemarca	M	1026	752	621	491	527	538	—	—
	F	984	799	661	532	559	572	—	—
7. Elveția	M	892	868	624	643	651	641	—	—
8. Finlanda	F	897	829	650	659	671	663	—	—
	M	959	896	638	608	593	552	540	—
	F	930	939	702	671	647	584	584	—
9. Franța	M	1013	915	822	689	562	531	520	513
	F	993	919	858	706	571	540	530	524
10. Germania Federală	M	913	896	734	644	595	585	—	—
Germania Democrată	F	1102	974	764	656	607	598	—	—
	M	858	989	901	789	719	598	—	—
	F	1037	985	920	812	751	739	—	—
12. Grecia	M	1218	1080	1180	848	—	—	—	—
	F	1185	1056	1158	875	—	—	—	—
13. Irlanda		—	—	—	—	—	—	—	—
14. Islanda		—	—	—	—	—	—	—	—
15. Italia	M	998	1017	894	764	—	—	—	—
	F	1024	1007	931	763	—	—	—	—
16. Iugoslavia	M	991	991	865	—	—	—	—	—
	F	1027	970	892	—	—	—	—	—
17. Luxemburg	M	—	970	852	653	587	545	527	—
	F	—	870	799	661	579	566	—	—
18. Mdlc		—	—	—	—	—	—	—	—
19. Marea Britanie		—	—	—	—	—	—	—	—
20. Norvegia	M	921	922	755	615	546	532	516	518
	F	872	956	794	648	571	562	538	547
21. Olanda	M	1131	1012	775	660	550	555	577	577
	F	1132	1093	831	683	567	574	598	601
22. Portugalia	M	1105	1187	1450	840	798	—	—	—
	F	1008	1102	1309	878	810	—	—	—
23. Polonia	M	—	—	948	838	824	791	—	—
	F	—	—	940	900	919	881	—	—
24. România	M	910	891	993	895	852	864	—	—
	F	943	841	998	1017	871	846	—	—
25. Spania		—	—	—	—	—	—	—	—
26. Suedia	M	986	584	566	486	479	490	502	534
	F	957	624	628	525	514	525	533	563
27. Ungaria	M	986	990	944	767	796	796	797	736
	F	978	968	998	894	880	857	841	767

„Population”, nr. 4-5, 1989, p. 919

Tabelul 5

Indicii sintetici de divorțialitate (nr. mediu al divorțurilor la 100 de căsătorii)

	1965	1970	1975	1980	1984	1985	1986	1987
1. Albania								
2. Austria	14,5	18,2	19,7	26,2	29,6	30,8	29,4	29,5
3. Belgia	8,2	9,6	16,1	20,8				
4. Bulgaria	10,3	14,8	15,4	18,5	19,1	20,8	14,6	
5. Cehoslovacia	16,8	21,8	27,3	26,6	30,1	30,9	30,6	
6. Danemarca	18,2	25,1	36,7	39,3	44,9	45,4	45,2	
7. Elveția	12,7	15,5	20,9	27,3	29,0	28,7	29,1	29,7
8. Finlanda	13,7	17,1	25,8	27,3	28,3	—	29,3	
9. Franța	10,7	12,0	15,6	22,2	29,1	30,4	31,0	30,8
10. Germania Federală	—	—	23,4	22,7	32,3	31,2	30,0	32,2
11. Germania Democrată	—	—	28,8	—	—	—	—	—
12. Grecia								
13. Irlanda								
14. Islanda								
15. Italia	—	—	3,1	3,2	4,0	4,1	4,3	6,5
16. Iugoslavia								
17. Luxemburg	—	9,7	10,5	27,0				
18. Malta								
19. Marea Britanie								
20. Norvegia	10,2	13,4	20,7	25,1	31,5	32,6	32,0	34,8
21. Olanda	7,2	11,0	20,0	25,7	34,0	34,4	30,3	28,6
22. Portugalia								
23. Polonia	—	14,6	15,4	13,6	18,0			
24. România	20,4	4,8	20,2					
25. Spania								
26. Suedia	17,8	23,4	49,9	42,2	46,1	45,5	44,5	43,1
27. Ungaria	22,7	25,0	27,7	29,4	32,1	33,3	34,0	35,0
28. URSS	14,9	26,0	29,0	37,0				

„Population”, nr. 4-5, 1989, p. 922

Tabelul 6

Durata medie a vieții (M, F, 14 ani și 20 ani)

		1975	1980	1983	1984	1985	1986	1987
1. Albania	M	—	—	67,9 ^B	—	—	—	—
	F	—	—	72,9 ^B	—	—	—	—
2. Austria	M	67,7 ^A	69,0 ^A	69,5	70,1	70,4	71,0	71,5
	F	74,7 ^A	76,1	76,6	77,3	77,4	77,7	78,1
3. Belgia	M	—	—	—	—	—	—	—
	F	—	—	—	—	—	—	—

		1975	1980	1983	1984	1985	1986	1987
4. Bulgaria	M	68,7 ^T	—	—	—	68,2	—	—
	F	73,9 ^T	—	—	—	74,4	—	—
5. Cehoslovacia	M	66,9 ^A	66,8	66,9	67,1	67,3	67,3	—
	F	73,9 ^A	74,2	74,3	74,3	74,7	74,7	—
6. Danemarca	M	71,1 ^B	71,2	71,5	71,5	71,6	—	71,8
	F	76,8 ^B	77,3	77,5	77,5	77,5	—	76,8
7. Elveția	M	71,4 ^B	—	—	73,1	—	73,6	73,8
	F	77,6 ^B	—	—	79,7	—	80,3	80,5
8. Finlanda	M	67,4 ^A	69,2	70,2	70,4	70,1	70,5	—
	F	75,9 ^A	77,6	78,0	78,7	78,5	78,7	—
9. Franța	M	69,0 ^A	70,2	70,7	71,3	71,3	71,5	72,0
	F	76,9 ^A	78,4	78,8	79,4	79,4	79,6	80,3
10. Germania Federală	M	68,3 ^T	69,9	70,8	—	71,5	71,8	—
	F	74,8 ^T	76,6	77,5	—	78,1	78,4	—
11. Germana Democrată	M	68,5 ^A	68,7	69,5	69,6	69,5	69,5	69,8
	F	74,0 ^A	79,6	75,4	75,4	75,4	75,4	75,9
12. Grecia	M	—	72,2 ^A	—	—	—	—	—
	F	—	76,3 ^A	—	—	—	—	—
13. Irlanda	M	—	—	—	—	—	—	—
	F	—	—	—	—	—	—	—
14. Islanda	M	—	73,7 ^B	—	74,0	74,7	75,0	75,0
	F	—	79,7 ^B	—	80,2	80,2	80,4	80,4
15. Iugoslavia	M	66,9 ^B	61,7 ^B	67,1	67,2	67,1	68,4	68,6
	F	71,7 ^B	73,2	73,6	73,6	73,6	73,8	73,8
16. Luxemburg	M	—	—	—	—	—	—	—
	F	—	—	—	—	—	—	—
17. Malta	M	68,6	—	70,4	70,7	70,8	72,2	72,5
	F	72,7	—	73,8	75,0	76,0	76,8	77,0
18. Marea Britanie	M	—	—	71,4 ^T	—	—	—	—
	F	—	—	77,2 ^T	—	—	—	—
19. Norvegia	M	71,7 ^B	72,3	72,7	72,9	72,8	72,9	72,8
	F	78,0 ^B	79,0	79,5	79,6	79,5	79,7	79,0
20. Olanda	M	71,4 ^A	72,4	72,9	73,0	73,1	73,1	73,5
	F	77,6 ^A	79,2	79,6	79,7	79,7	79,6	80,1
21. Portugalia	M	65,2 ^A	—	—	69,3	—	70,0 ^Q	—
	F	73,0 ^A	—	—	76,2 ^Q	—	76,9 ^Q	—
22. Polonia	M	67,8 ^B	—	67,0 ^A	66,8 ^Q	66,5	—	—
	F	74,3 ^B	—	75,2 ^A	75,0	74,8	—	—
23. România	M	67,4 ^T	—	—	—	—	—	—
	F	72,0 ^T	—	—	—	—	—	—
24. Spania	M	70,4 ^T	—	—	—	—	—	—
	F	76,2 ^T	—	—	—	—	—	—
25. Suedia	M	72,1 ^A	72,8	73,6	73,8	73,8	79,0	74,2
	F	77,9 ^A	78,8	79,6	79,9	79,7	80,0	80,2
26. Ungaria	M	66,8 ^A	66,0	65,6	65,6	65,6	65,3	65,7
	F	73,0 ^A	73,0	73,5	73,7 ^B	73,6	73,2	73,7
27. URSS	M	—	—	—	62,6 ^B	62,9	64,2	65,0
	F	—	—	—	72,8	72,7	73,3	73,8
28. SUA	M	68,8 ^A	70,0 ^A	71,0	71,2	71,2 ^A	71,3	—
	F	76,6 ^A	77,4	78,1	78,2	78,2 ^A	78,5	—
29. Japonia	M	71,8 ^A	73,5	74,3	74,7	74,9 ^A	75,4	—
	F	77,0 ^A	78,9	79,9	80,4	80,6 ^A	81,3	—

A — Tabele de mortalitate anuală

B — Tabele de mortalitate bienală

T — Tabele de mortalitate trienală

Q — Tabele de mortalitate cuatrienală

Analizele demografice ocupă — cum era de așteptat — partea cea mai extinsă a spațiului tipografic al revistei: peste 60 de pagini (p. 711—777).

„Raportul privind situația demografică din Franța” are studiile vizînd „Mortalitatea în China după recensămîntul din 1982” (de Gérard Calot și Graziella Caselli) și „îmbătrînirea demografică, pensionarii și condițiile de viață a persoanelor în vîrstă din China (de J. Cl. Chesnais și Wong Shuxin) acoperă aproximativ același număr de pagini (p. 841—901), iar prezentarea conjuncturii demografice „Europa și țările dezvoltate de peste mări” (de Alain Monnier) un număr de 25 de pagini (p. 901—926).

Ne vom opri asupra interpretării datelor statistice referitoare la populația Europei reprodusînd tabelele regrupate de Alain Monnier la pag. 915—923, ordonînd însă țările europene alfabetic.

Alain Monnier apreciază că în Europa de vest și de nord există o slabă tendință de creștere demografică, datorată alît imigrației cît și sporului natural (ca în cazul Suediei și R.F.G.). Ca urmare a îmbătrînirii demografice în Europa de sud numărul nașterilor a scăzut. Și în Europa de est rata natalității s-a redus, deși rămîne pozitivă. Se semnalează faptul că, după faza negativă din 1986, în 1987, în R.D.G. sporul natural este din nou pozitiv. La 1 ianuarie 1989, populația din Ungaria a ajuns la nivelul anului 1976. (vezi tabelul nr. 1).

În 1988 natalitatea a crescut în R.F.G., Norvegia, Danemarca, Suedia în timp ce mortalitatea s-a menținut relativ neschimbată (cu excepția Suediei). Mortalitatea infantilă cunoaște în Europa o situație contrastantă: în Spania, Italia, R.D.G. nu depășește 10 la 1000 născuți, iar în România, Iugoslavia se ridică la 25 la 1000 născuți vii. Diferențele, apreciază Alain Monnier tind să se reducă, procesul de scădere a ratei mortalității infantile stabilizîndu-se (vezi tabelul nr. 2). Și fecunditatea tinde să se stabilizeze (vezi tabelul, nr. 3). Nupțialitatea, în schimb, se caracterizează printr-o intensă scădere în Europa de vest și de nord. Totuși, în Suedia, de exemplu, indicele de primonupțialitate a crescut în intervalul 1983—1987 cu 10%, iar în Austria anul 1987 a constituit un adevărat „boom” al căsătoriilor. În Europa de est nivelul nupțialității a rămas ridicat (vezi tabelul nr. 4). Deși divorțialitatea variază puternic în funcție de schimbarea legislației, totuși proporția divorțurilor rămîne relativ stabilă în țările nordice ale Europei și relativ ridicată în Europa de est (vezi tabelul nr. 5). Durata medie a vieții diferențiată pe sexe, înregistrează o creștere continuă în toate „țările bătrînului continent” (vezi tabelul nr. 6).

Datele statistice comentate de Alain Monnier, ca și cele din cuprinsul celorlalte studii publicarea în revista „Population” nr. 4—5 din 1989 ni se par extrem de utile pentru aprecierea evoluției României de integrare europeană.

C. S. Anghel

„Informational Migration Review” nr. 84/1988

În numărul de față al revistei, ca și în altele, se încearcă o evaluare cît mai obiectivă a fenomenului migrației forței de muncă, a implicațiilor sale asupra celor în cauză, asupra țării care îl primește etc.

Devenit fenomen de masă în unele regiuni ale lumii de pe toate continentele, migrația trebuie studiată în toate aspectele sale, cu toate consecințele pe care le presupune, iar măsurile de remediere este necesar să reflecte aceste analize. Acesta este și unul din scopurile pe care le urmărește „International Migration Review”.

O anchetă* elaborată de Eun Hang Shin și Kyung-Sup Chang în vînzările a 1043 medici absolvenți ai facultăților de medicină sud-coreene și stabiliți ulterior în S.U.A., analizează efectele statutului de imigrant asupra desfășurării profesiei. Modelul pe care îl stabilesc autorii indică o „implingere” a celor nou veniți către posturile vacante din periferiile arilor, urbane, în cartierele defavorizate, unde cîștigul este mic, iar riscurile de tot felul sînt mai mari. În această situație, femeile medici sînt și mai defavorizate, discriminarea pe bază de „gen” acționînd și mai drastic.

Concluzia studiului este categorică: în ciuda imaginii idilice asupra succesului care îi așteaptă, imigranții cu diplome de medici sînt destinați, în cadrul pieței forței de muncă, activităților marginale, situație asemănătoare cu a muncitorilor necalificați.

* *Peripherization of Immigrant Professionals: Korean Physicians in the United States*